

Výroční zpráva 2022

Vlastivědného muzea a Galerie T. F. Šimona v Železnici

Zřizovatel: Město Železnice
Náměstí Svobody 1
507 13 Železnice

Adresa muzea: Vlastivědné muzeum
Železnice
Muzejní 181
507 13 Železnice

IČ: 00 27 24 26
Tel.: starostka +420 493 520 085
E-mail: mu@zeleznice.net

Tel.: +420 732 836 309
E-mail: muzeum@zeleznice.net
Web: muzeumzeleznice.webk.cz

Otevírací doba muzea a galerie pro veřejnost:

První okruh komentované prohlídky:

Představí návštěvníkům interiér chalupy a život našich předků, expozici Pěstování a zpracování lnu a vlny. Prohlídku expozic v hlavní budově muzea - Kupecký krám, Školní třída konec 19. počátek 20. století, Paleontologie, Archeologie, Akad. malíř František Zikmund, Akad. malíř Věnceslav Černý, malíř Antonín Chmelík, Akad. malíř Tavík František Šimon, Lidové bydlení, Cechy v Železnici, Bitva 1866.

Rekonstrukce expozic v jižním traktu stále probíhají, proto je tento okruh omezen. Náhradou je ukázka předení a tkaní i v tomto okruhu.

Druhý okruh komentované prohlídky:

S edukačním záměrem. Začíná přednáškou o pěstování lnu a názornou ukázkou zpracování lnu v přístavbě roubené chalupy, po té se přechází do interiéru chalupy, kde se pokračuje v ukázce zpracování lněné příze a vlny na kolovrátku a tkaní na tkalcovském stavu. Po této ukázce následuje kvíz, přiřazování vzorků přízí k jejich původci. Vyprávění o životě tkalců v Železnici.

Pro základní školy jsou připraveny dva edukační programy. V expozici Archeologie – Od pravěku po vrcholný středověk na Železnicku, v roubené chalupě – Život našich předků, Pěstování a zpracování lnu a vlny, řemesla na Železnicku.

Otevírací doba muzea a galerie pro veřejnost:

Květen - září

- Úterý až neděle:
9:00 - 11:30 a 13:00 - 16:30 hod.
- Pondělí zavřeno

Říjen - duben

- Středa až pátek:
9:00 - 11:30 a 13:00 - 16:30 hod.
- Pondělí, úterý, sobota a neděle zavřeno

Obsah:

1. Charakteristika a poslání instituce	
- historie a současnost.....	4
2. Sbírkotvorná činnost	
- geologická	5
- archeologická.....	5
- historická	5
- etnografická	6
- numizmatická	6
- výtvarné umění	6
- písemnosti a tisky	6
3. Výstavní a edukační činnost	
- stálé expozice	7
- výstavy	16
- akce	17
- Besedy a koncerty	19
4. Prezentační a publikační činnost	20
5. Dotace	22
6. Ekonomická část	23
7. Evidence	24
8. Ochrana sbírek a konzervování	25
9. Závěr	27

I. Charakteristika a poslání instituce

Vlastivědné muzeum v Železnici svým charakterem naplňuje literu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy. Muzeum získává, shromažďuje, trvale uchovává, eviduje a zpracovává sbírky muzejní povahy. V současné době muzejní sbírkový fond obsahuje v geologické, archeologické, historické, numizmatické, výtvarného umění a písemností podsbírkách více než 8 000 sbírkových předmětů. Sbíрка je zaměřena hlavně na regionální oblast, ale část sbírkových předmětů se týká i celé České republiky. Od 19. července 2019 je zapsána v **Centrální evidenci sbírek pod evidenčním číslem RSZ/019-02-21/445019**. Hlavním posláním muzea je sbírkotvorná činnost, péče o sbírky a hlavně jejich prezentace. Instituce má funkci vzdělávací, zprostředkovává veřejnosti informace a poznatky z historie regionu.

Většina předmětů je vystavena v 11 stálých expozicích, předměty uložené v depozitáři a archivu se občas prezentují na našich výstavách. Několik předmětů (dva obrazy a troje vrata) jsou zapůjčeny do Věznice Valdice (vystaveny jsou v kostele kláštera Nanebevzetí Panny Marie). Obraz od malíře Františka Bílka z roku 1940 – Pohled na Železnici, je zapůjčen na radnici.

Sbíрка je dokladem života obyvatel v regionu města Železnice a okolí. Je v ní zastoupena existence místních šesti řemeslných cechů, běžného života lidí, tvorba místních i krátce zde pobývajících umělců (malířů, grafiků, řezbářů, sochařů atd.), předměty dokládající existenci zdejších spolků – hasičů, Sokola, ochotnických divadel Vojan a Podhořan, Spolku vojenských vysloužilců, Spolku živnostníků, Občanská beseda atd. Součástí sbírky jsou předměty z bitvy 1866, I. a II. sv. války. Archeologické nálezy mapující období od prvního osídlení Železnicka (neolit) po 17. století. Geologická část mapuje zdejší region, který je jeden z paleontologicky nejbohatší lokalitou křídového stáří v České republice.

Muzeum se nachází v empírovém památkově chráněném domě (28164/6-5413), postaveném v roce 1816 se zachovaným původním kupeckým krámkem. Další budovou muzea je památkově chráněná roubená chalupa (17673/6-1449).

Hodnotná stavba lidové architektury z počátku 19. století. Doklad podoby starší zástavby města.

Součástí Vlastivědného muzea je Galerie T. F. Šimona, kde jsou pravidelně obměňovány výstavy místních i mimo regionálních, ale i zahraničních umělců. Pravidelně je doplňují četné doprovodné programy, přednášky, besedy, koncerty nebo další oblíbené akce pro veřejnost, k nimž patří Muzejní den, vánoční zastavení v muzeu. Stejně tak Zahájení adventu v Železnici společně se základní školou v Železnici a knihovnou, dále pořádáme spolu s místní kavárnou Festival Triangl. Obnovujeme národní tradice jako je Masopust nebo Morana.

Historie a současnost

Sbíрка se začala utvářet od roku 1917, kdy vznikl Muzejní spolek pro Železnici a okolí. Sbíрку tvoří převážně předměty darované od místních občanů, různými sběry nebo archeologickými průzkumy. Hlavně po dobu let od počátku založení muzea 1917 po 50. léta. Od roku 1955 se muzeum dostává pod správu MNV v Železnici. V letech 1972-1973 přechází železnické muzeum pod správu Okresního muzea v Jičíně jako jeho pobočka. O pár let později se opět vrací pod správu MNV v Železnici. Od roku 1990 sbíрка a obě památkově chráněné budovy muzea spadají do vlastnictví města Železnice. Po celou dobu existence muzea je sbíрка prezentována jako regionální, dokumentuje místní dějiny. Od roku 1982 se sbírky prezentují v samostatných expozicích a postupně expozice přibývají. V roce 2000 byly vytvořeny 4 nové expozice v zadním traktu muzea s pavlačí. V roce 2015 expozice Paleontologie a mineralogie, 2017 expozice Školní třída z konce 19. a počátku 20. století. Po rekonstrukci roubené chalupy v roce 2018, byl její interiér nově přebudován. V zadní části chalupy vznikla další expozice Zpracování lnu a vlny. V roce 2020 s výpomocí archeoložky PhDr. Evy Ulrychové vznikla nová expozice Archeologie. Také za finanční podpory Královéhradeckého kraje na koupi nových vitrín pro důstojné vystavení archeologických exponátů.

II. Sbírkotvorná činnost

Vlastivědné muzeum spravuje „Regionální sbírku Železnicka“ zapsanou v Centrální evidenci sbírek pod evidenčním číslem RSZ/019-02-21/445019 dělenou do 7 podsbírek:

1. Geologická – paleontologie, mineralogie, geologie
2. Archeologická – archeologie
3. Historická – historie válek, cechy, divadlo, spolky
4. Etnografická
5. Numizmatická
6. Výtvarné umění
7. Písemnosti a tisky

1. 1. Geologická – paleontologie, mineralogie, geologie

Okolí Železnice patří ke geologicky velmi zajímavým oblastem. Stýkají se zde dva paleontologicky velmi bohaté sedimentární celky – starší, svrchnokarbonský (stupeň pennsylvan – ca 320 mil. let) a mladší, svrchnokřídový (svrchní turon – ca 89 mil. let). V sedimentech, které vznikaly v oblastech mělkých průtočných jezer, se zachovala jak flóra, tak i fauna. Zachovány jsou také čeřiny, bahenní praskliny, odtokové rýhy nebo otisky dešťových kapek.

Uložení mělkého křídového moře (součást české křídové pánve) vystupují na několika místech v okolí Železnice – Zámezí, na Těšině a slavnou lokalitou byl i obecní lom Na Váze. Mezi nejvýznamnější patří velké loděnky a gigantičtí amoniti (až 1 m v průměru), bohatá společenstva mlžů a plžů, ježovek, mořských červů, atd. Jedná se o jedny z paleontologicky nejbohatších lokalit křídového stáří v České republice.

Geologickou pestrost Železnicka ještě zvýrazňují vulkanické horniny a tělesa permského (ca 290 mil. let) a třetihorního (miocenního . ca 17 mil. let) stáří. Zejména permské bazalty obsahují bohaté partie s geodami achátů, chalcedonů, polohy jaspisů, ametystů, křišťálů a další minerály. Pozoruhodné jsou i nálezy českých granátů v oblasti Bradlecké Lhoty.

Kromě cenných a velmi zajímavých sběrů z bezprostředního okolí Železnice, jsou ve sbírce pozoruhodné kolekce zkamenělin z oblasti jižní a východní Moravy.

Sbírka je budována od 1. poloviny 20. století do současnosti. Nyní obsahuje něco přes 250 kusů.

Většina předmětů je vystavena ve stálé expozici Paleontologie a mineralogie.

2. 9. Archeologická

Přírodní kotlina s městečkem Železnice je nejsevernější částí Jičínska osídlenou téměř v celém pravěku, raného i vrcholného středověku. V místě byla z náhodných nálezů a několika výkopů na místech s archeologickými objekty shromážděna a do současnosti zachována archeologická sbírka obsahující množství nálezů různé výpovědní hodnoty.

Mikroregion Železnice je krajinou plochy přibližně 3 x 2,5 km. Zaujímá katastrální území Železnice a jeho blízké okolí. Do oblasti archeologických nálezů spadají i okolní hrady – Bradlec, Kumburk a Brada. Některé nálezy pocházejí z oblasti Českého ráje.

Archeologická podsbírka se začala vytvářet zejména v období mezi oběma světovými válkami 20. století. Po druhé světové válce spravoval a evidoval tyto sbírky místní rodák Václav Vojtíšek, který zaznamenal (často přímo na předmět) místo a rok nálezů, někdy i jméno nálezce předmětu. Nejčastějšími dárci byli místní obyvatelé, jako např. Václav Šťastný, Václav Kozák, Antonín Hoch, pan Špůr, Dr. J. Macháček, Adolf Vích, František Rieger, František Brož a Josef Brož. Jediný archeologický výzkum v Železnici provedl Vít Vokolek v souvislosti se stavbou kravína v roce 1960. Při skrývce byly v roce 1955 narušeny jámy sídliště kultury lužické. Tato podsbírka byla zpracována v letech 1986 - 1988 PhDr. Evou Ulrychovou, k nálezům byly postupně doplněny a ověřeny všechny zachované a zjištělé nálezy a okolnosti včetně lokalizace pomístních názvů.

Podsbírka obsahuje běžné nálezy keramiky, skla, kamenných a železných nástrojů a předmětů z období od neolitu 6000 let př. n. l. až po vrcholný středověk. Sbírka obsahuje 1 700 kusů archeologických nálezů. Nová expozice se buduje.

3. 10. Historická - historie válek, cechy, divadlo, spolky

Sbírka zachycuje období od bývalého Rakousko – Uherska po 90. léta 21. století. Většinou se jedná o

sbírkové předměty z regionu Železnicka, ale i několik předmětů i z jiných částí Československa.

Obsahuje např. čáky rakouských důstojníků, pruské přilby, prapor Spolku vojenských vysloužilců z roku 1875, různé předměty téhož spolku, četné nálezy z bojiště či věnec z roku 1866, truhla z napoleonských válek, truhly ze světových válek, okované cepy a halapartna z let 1640 až 1787. Další předměty 1. a 2. světové války. Historické předměty divadla (loutky), cechů, historie spolků – Sokola, hasičů, vojenských vysloužilců, divadelní spolek Vojan a Podhořan. Tato podsbírka se stále doplňuje a nyní sčítá okolo 1000 předmětů.

Součástí podsbírky historické jsou vzácné dochované cechovní exempláře velkého celku cechovních sbírkových předmětů. Takto velká sbírka dochovaných cechovních předmětů patří k výjimečným v českých muzeích. Soubor výrazně dokumentuje historický vývoj, soudržnost, hrdost i bohatství cechů v Železnici a okolí. Většina předmětů se vystavuje v expozici Cechy v Železnici.

Předměty z války 1866 jsou vystaveny v expozici Válka 29. 6. 1866. Ostatní předměty jsou uloženy v depozitářích.

4. 11. Etnografická – nádobí, nábytek, oděvy, řemesla, různé předměty

Podsbírka zahrnuje předměty používané našimi předky v období od 16. století do 20. století k vaření, stolování, odívání, vybavení obytných prostor, předměty k vykonávání různých řemesel. Např. malované skříně a truhly, keramické, skleněné nebo porcelánové nádoby, kroje, běžné oblečení, vyšívání dečky, vzácný baldachýn z lůžka Albrechta z Valdštejna ze 17. století, vrata z kartuziánského kláštera ve Valdčích (dnes kriminál), záklopová prkna z 18. století, nástroje z 1. pol. 19. st. aj. Většinou se jedná o předměty z regionu Železnicka a jejího okolí, dále Mladá Boleslav a Podkrkonoší. Podsbírka obsahuje okolo 2000 předmětů.

Předměty z etnografické podsbírky jsou vystaveny v expozici T.F. Šimon, F. Zikmund, v Lidovém bydlení, roubené chalupě a v Kupeckém krámku. Ostatní předměty jsou uloženy v depozitářích muzea.

5. 13. Numizmatická

Zahrnuje území Rakouska – Uherska, Československa, Německa, Maďarska, Ruska, Srbska, Jugoslávie, Francie, Itálie, město Železnice. Nejstarší sbírkové předměty pocházejí z 18. stol.,

převážná většina pak z 19. - 20. stol., jedná se o kovové mince, papírové bankovky, medaile a odznaky. Podsbírka má okolo 2000 předmětů a stále se doplňuje.

Uložena v depozitáři.

6. 15. Výtvarné umění – obrazy, sochy, náboženské předměty, plastiky, fotografie

Dokumentuje území převážně Čech, T. F. Šimon rodák ze Železnice maloval obrazy z celého světa, které jsou zahrnuty ve sbírce. Časové období od 18. století po současnost. Podsbírka obsahuje ilustrace, studie, grafické cykly, tisky z původních štočků, podmalby na skle, fotografie. Tematické zaměření - krajiny, studie, portréty, zátiší, náboženské motivy. Technika zpracování sbírkových předmětů – malba, kresba, grafické techniky a další. K nejvýznamnějším autorům, kteří mají vztah k regionu je akad. mal. T. F. Šimon, akad. mal. F. Zikmund, akad. mal. V. Černý, A. Chmelík, J. Endrys, akad. mal. F. Kaván, K. Loiebscher, P. Šimon, V. Mužíček V. Týma aj. Unikátní sbírku jarmarečních písní a podmalby na skle. Podsbírka má okolo 600 předmětů.

Předměty z podsbírky Výtvarného umění jsou vystaveny v expozici T. F. Šimon, F. Zikmund, A. Chmelík, V. Černý v Lidovém bydlení, roubené chalupě a v Kupeckém krámku. Ostatní předměty jsou uloženy v depozitářích a archivu muzea.

7. Písemnosti a tisky

Sbírkové předměty tvoří převážně domovní listy, diplomy, vysvědčení nebo korespondence vztahující se k místním malířům, T. F. Šimon, F. Zikmund, A. Chmelík, F. Kaván V. Černý a dalším osobnostem a spolkům města Železnice a jejího okolí. Muzejní archiv sčítá okolo 1700 knih již od 16. století. Písemnosti a tisky jsou uloženy v archivu muzea.

Stálé expozice

Návštěvnost

Vlastivědné muzeum v Železnici nabízí návštěvníkům 11 stálých expozic zaměřených na prezentaci regionální historie. Některé slouží k výchovně vzdělávacím programům. Zdarma do muzea má přístup místní Masarykova základní škola (devítiletá) a mateřská škola v Železnici, navštěvují nás další školy z okolí a školy v přírodě. Vzhledem bezbariérového vstupu do roubené chalupy nás navštěvují i osoby s hendikepem. Volný vstup do muzea s průvodcem je vždy na Mezinárodní den muzeí (MDM), Některé expozice jsou volně přístupné při pořádání tradiční akce Muzejní den, Mezinárodní den archeologie, při pořádání vernisáží, besed a koncertů. Roubená chalupa je volně přístupná na vánoce, MDM, Muzejní noc, Den lidové architektury Libereckého kraje.

Paleontologie a mineralogie

Návštěvník si může prohlédnout zkameněliny a fosilie z oblasti flóry – kmínky přesliček a plavuní, větvičky jehličnanů, olistění kaprad'ovitých rostlin a fauny – ryby, hmyz, stopy po lezení a plavání ryb a obojživelníků. V expozici je vystavena část amonita, která patří největšímu nalezenému amonitu v celé ČR, je domalován do původní velikosti.

Zachovány jsou také čeřiny, bahenní praskliny, odtokové rýhy nebo otisky dešťových kapek. Uloženy jsou mělkého křídového moře – loděnky a gigantičtí amoniti (až 1 m v průměru), bohatá společenstva mlžů a plžů, ježovek, mořských červů, atd. Permské bazalty obsahující – acháty, chalcedony, polohy jaspisů, ametysty, křišťály a další minerály. Všechny tyto nálezy pocházejí z našeho regionu. Na zdi jsou dva kousky hlavonožce a je domalován do původní velikosti. Součástí expozice je brus na polodrahokamy z počátku 19. století.

Školní třída z konce 19. a počátku 20. století

Vybavení školní třídy je ukázkou vyučování z konce 19. a počátku 20. století, zde se návštěvník dozví o historii školství v Železnici, prohlédne si kopie starých vysvědčení od první pol. 19. století, návod na přípravu inkoustu nebo Komenského mravoučné desatero aj.

Cechy v Železnici

Právě prochází rekonstrukcí. Prvotní informace o zdejších řemeslech a řemeslnících pochází z 16. století, dokládá to cechovní listina z roku 1597, která je uložena v OA Jičín a patří k dalším 8 nejstarším artikulím na Jičínsku. Návštěvník si v expozici může prohlédnout předměty všech šesti cechů, které kdysi působily v Železnici. Prostřednictvím průvodce se dozví i o jejich historii. Zachovány jsou i pečeti železnických cechů s daty 1597 a 1782, která patří k nejstarším na Jičínsku. Vystaveny jsou pohřební štíty malované a tepané, praporce všech šesti cechů, cechovní pokladnice, ferule, nádoba na pečeti vosk, schránka na pečeť, kopie výučních listů tovaryšů, cechovní skříň s původním zápisem z roku 1768, cechovní svícny nebo cechovní pohřební kříže s nápisy jmen prvních a druhých cechmistrů včetně dat. Jedná se o velký soubor vzácně dochovaných cechovních předmětů, který patří k výjimečným v českých muzeích. Jednou z rarit minimálně Východočeského kraje, která je součástí

muzejní sbírky, je vývěsní malovaný cechovní oltář cechu tkalcovského z počátku 18. století, výška oltáře jsou 3 m.

Lidové bydlení

Prostory této expozice procházejí rekonstrukcí. Exponáty byly přemístěny do roubené chalupy. Po rekonstrukci těchto prostor, zde bude vytvořena nová expozice, která bude zahrnovat místní, nebo zde pobývající malíře.

Bitva 1866 u Železnice

Právě prochází rekonstrukcí. Expozice poskytuje návštěvníkům základní informace o průběhu prusko-rakouské války a bitvy u Jičina (Železnice). Vystaveny jsou trojrozměrné předměty obou válčících stran z bitvy u Jičina (Železnice) 29. června 1866. Jedná se o čáky, přilby, zbraně a další nálezy z bojiště. Součástí výstavy je prapor Spolku vojenských vysloužilců z roku 1875, mapa bojiště a fotografie pomníků.

Kupecký krám

Zde si návštěvníci mohou prohlédnout původní vybavení krámu s regály a pultem z roku 1816. Ukázka předmětů denní potřeby našich předků, řemeslné nástroje z 19. a 20. století a funkční orchestrion. V kupeckém krámku si návštěvník může zakoupit i různé suvenýry a funguje i jako informační centrum pro město Železnici.

František Zikmund

Akademický malíř, rodák ze Železnice (1893 – 1955). V expozici můžeme vidět nábytek z malířova atelieru, jeho osobní předměty a obrazy – akvarely a olejomalby. Dvě funkční hrací skříňky polyfon a flašinet.

Tavík František Šimon

Právě prochází rekonstrukcí. Akademický malíř a grafik, rodák ze Železnice (1877 – 1942). Expozice je ukázkou malířova děl, olejomalby a grafické práce z cest po celém světě, vlastní autoportrét, jeho poslední dvě díla (olejomalby) a korespondence. T.F.Šimon je spoluzakladatelem spolku výtvarných umění Hollar. Místnost je vybavena nábytkem a velkým počtem skla a porcelánu, které darovali muzeu obyvatelé našeho městečka.

Věnceslav Černý

Akademický malíř a ilustrátor, 27. 1. 1865 ve Starých Benátkách, zemřel 15. 4. 1936 v Mladé Boleslavi a byl pohřben v Železnici. Od roku 1903 **střídavě žil v Železnici a v Mladé Boleslavi**. Zejména však pobyt a působení v Železnici sehrály v jeho životě významnou roli. Zhotovil loutkové divadélko s bohatým dekoračním vybavením. Některé loutky a vybavení divadélka jsou vystaveny v expozici. Ilustroval Staré pověsti české. Byl spoluzakladatelem uměleckého spolku Mánes. V depozitáři jsou uloženy kulisy, které maloval pro místní ochotnické a loutkové divadlo. Věnceslav Černý je iniciátorem postavení sochy Jana Huse na náměstí v Železnici a založení církve Československé v Železnici.

Antonín Chmelík

Vyučil se jako knihař, celý život amatérsky maloval. Narodil se ve Žďáru pod Kumburkem 5. 2. 1924 a zemřel v Praze 29. 5. 1995. Říká se o něm „malíř našeho kraje“. V expozici si návštěvník prohlédne jeho perokresby, akvarely, oleje. Měl jedinečnou zásluhu na zdokumentování architektury místních roubených chalup té doby.

Archeologie – „Od pravěku po vrcholný středověk na Železnícku“

Nová archeologická expozice seznámí návštěvníky s osídlením Železnicka od pravěku po vrcholný středověk. Expozice je koncipována tak, aby oslovila i dětské návštěvníky. Nové uzavřené vitríny představují okolo 400 kusů originálních archeologických nálezů, nalezených v katastru Železnice a jejího blízkého okolí. Repliky a rekonstrukce jednotlivých předmětů pro přiblížení jejich podoby v dobách, kdy je lidé používali, umožní návštěvníkům zkoumání prehistorie hmatem. Součástí expozice jsou texty, obrázky a repliky pravěkých předmětů.

Roubená chalupa z roku 1789

V roce 2018 prošla rozsáhlou rekonstrukcí. Hodnotná stavba lidové architektury z počátku 19. století, je památkově chráněná (17673/6-1449). Doklad podoby starší zástavby města. Interiér se skládá ze čtyř místností vybavených nábytkem, nástroji a nádobím od konce 18. století. Návštěvník se dozví, jak se žilo v dávných dobách. Je zde zachovaná černá kuchyně s původním nádobím, malované skříně pojizerského stylu, funkční tkalcovský stav nebo kolovrátky.

Řemeslo si může i každý sám vyzkoušet. Lámání lnu na chrastačce, vochlování na vochli, předení na kolovrátku nebo tkaní na tkalcovském stavu.

Roubená chalupa s přístavbou slouží k edukačním programům. Jak se žilo dříve nebo Zpracování lnu a vlny.

Jsou dva výstavní sály, kde se pravidelně obměňují výstavy místních, mimo regionálních, ale i zahraničních umělců. Doplněvány doprovodnými programy, koncerty, divadla a přednášky. Další oblíbené akce pro veřejnost např. Muzejní den, Mezinárodní den muzeí, Den otevřených ateliérů, vánoce, velikonoce právě v těchto dnech je do galerie vstup zdarma.

Výstavy

26. 1. – 11. 3. 2022

"150 let divadelní ochotníci v Železnici"

Vystaveny byly fotografie, dokumenty a rekvizity z depozitáře našeho muzea.

23. 03. - 24. 07. 2022 - Jana Jarkovská –

"Od jara do podzimu" - figurky z kukuřičného šustí

Jana Jarkovská – pochází z Třebechovic pod Orebem, v roce 2017 získala ocenění Mistr tradiční rukodělné výroby Královéhradeckého kraje za výrobu figurek z kukuřičného šustí.

30. 7. - 30. 9.

výstava obrazů - **Bohumír Bob Hochman**

„Ponorná řeka (pod)vědomí ...“ – vernisáž výstavy se uskutečnila ve čtvrtek 11. 8. od 18.00 hod. s koncertem bratří Hochmanů

Květen až září 2022

Výstava polodrahokamů a fosilií

Samostatná výstava polodrahokamů a fosilií z našeho depozitáře, doplněná polodrahokamy ze soukromé sbírky RNDr. Luboše Hromádka z Lomnice nad Popelkou a několika kusů polodrahokamů ze sbírky Městského muzea Lomnice nad Popelkou.

05. 10. – 18. 11. 2022

Výstava výtvarného umění žáků ZŠ Železnice

Žáci s učitelkami vytvářeli po celý rok zajímavá umělecká díla s použitím různých technik. Dali jsme jim možnost tato svá díla vystavit v naší galerii, aby se mohli se svým uměním pochlubit široké veřejnosti.

25. 11. 2022 – leden 2023

Vánoční výstava

- vánočně vyzdobené muzeum s roubenou chaloupkou
- výstava představovala vánoční svátky od staročeských vánoc, přes prvorepublikové a po současnost

Akce

12. 03. 2022 od 17:00 hodin – představení pro děti

Loutkové divadélko z Roprahtic

„Dvě Cecilky“

Podle stejnojmenné TV pohádky od Anny Juráskové, trochu poupravená. Divadlo je v krkonošském nářečí, doprovázené písničkami z pohádky. Divadlo zahrály Milena Nosková a Bára Řeháková, hudební doprovod Tereza Petřinová– TJ Sokol Roprahtice. Vstupné dobrovolné!

30. 04. 2022

„Pálení čarodějnic“

Vytvořili jsme zábavnou stezku pro děti, které plnily úkoly, trvala cca 90 minut, první stanoviště bylo u budovy muzea. Zde také účastníci našli instrukce k stezce. Zakončení bylo v táborové základně pálením čarodějnic. **Spolupráce s táborovou základnou BORO na Ranči v Železnici je skvělá.**

18. 05. 2022

MEZINÁRODNÍ DEN MUZEÍ

v tento den byl pro návštěvníky vstup zdarma.

21. 05. 2022

MUZEJNÍ NOC

Noční pobyt v roubené chaloupce, ukázka života našich předků, výroba lněné příze, předání na kolovrátku, tkaní na tkalcovském stavu, tkaní na kolíkovém stavu, soutěž, zpívání lidových písní, vyprávění. Vstupné bylo – ZDARMA

09. 07. 2022 od 10:00 do 20:00 hodin.

14. MUZEJNÍ DEN

Tradiční celodenní hudební akce, kdy se na pódiu střídají hudební skupiny různého žánru. K poslechu si každý může dát malé občerstvení, které nám letos zajišťoval Řemeslný pivovar z Lomnice nad Popelkou. Před muzeem jako každoročně bývá řemeslný jarmark. Pro děti jsou připraveny soutěže s cenami a dílničky. Během Muzejního dne návštěvník může ohodnotit nejhezčí fotografii soutěže „Foto – soutěž“ letos

s názvem „Každý jsme fotografem“ a vítěz získá cenu. Děkujeme všem dobrovolníkům, kteří nám každoročně vypomáhají.

23. 07. – 24. 07. 2022

DNY LIDOVÉ ARCHITEKTURY

Vlastivědné muzeum se zapojilo do projektu Dnů lidové architektury Libereckého kraje. Během těchto dnů byla roubená chaloupka volně přístupná k nahlédnutí, během komentovaných prohlídek se návštěvníci dozvěděli, jaký byl život našich předků. Názornou ukázkou jsme předvedli, jak se zpracovával len a vlna. Pro děti (i dospělé) byly připraveny workshopy.

20. 8. 2022

4. TRIANGL FST

Festival hudby, pohody a třech krásných míst v Železnici. Festival se konal na nádvoří muzea, na

vinici Café Teras a v kostele sv. Jiljí. Letos všechny tři scény byly vyprodané a atmosféra úžasná. Tato akce je ve spolupráci s panem Radkem Řehákem, Tomášem Kolcem z Kafé pod vinicí a s Římskokatolickou farností. Děkujeme všem dalším, kteří nám při této úžasné akci vypomáhají.

25. 11. 2022

„ADVENT V ŽELEZNICI“

V 18:00 se všichni sejdou u stroměčku na náměstí, kde zahrají a zazpívají žáci ZŠ ze Železnice, průvodem se světýlky se dojde ke kostelu sv. Jiljí, kde bude účinkovat pěvecký soubor Bořivoj z Lomnice nad Popelkou. Na nádvoří muzea vystoupí děti ze ZŠ Železnice. V muzeu bude volně přístupná vánoční výstava. Doplněno vánočním jarmarkem.

24. 12. – 31. 12. 2022

VÁNOČNÍ A PŘEDVÁNOČNÍ ČAS V MUZEU

Předávání Betlémského světla v odpoledních hodinách Štědrého dne. U roubené chaloupky paní Jungová se svou dcerou Kačenkou budou připalovat přicházejícím Betlémské světlo. Volně přístupná vánoční výstava během Štědrého dne a vánočních svátků. Silvestrovský den je v podobě sousedského setkání a v odpoledních hodinách muzeum navštíví účastníci bohoslužby z kostela sv. Jiljí. Všichni si zazpíváme vánoční koledy a popřejeme krásný nový rok.

20. 8. 2022

Na nádvoří muzea se pořádají koncerty na Muzejní den a při pořádání festivalu TRIAGL.

Koncerty

16. 12. 2022

„ADVENTNÍ KONCERT“ – Tereza Vaňková a UnHoly Mark s hosty. Adventní koncert proběhl v kostele sv. Jiljí, pořadatel – Vlastivědné muzeum v Železnici

IV. Prezentační a publikační činnost

Propagace muzea

Naši instituci publikujeme v médiích články o historii města nebo současných akcí a to v novinách, jako je KAM jičínský kulturní měsíčník, v Lomnických turistických novinách, Kulturním měsíčníku města Lomnice nad Popelkou, Dobré zprávy z Českého ráje a okolí, Prochoroviny, U nás - knihovna Hradce Králové a dalších. Některé akce prezentujeme v Hitrádiu Černá Hora. Také byly odvysílány rozhovory v rádiu Český rozhlas s Ladkou Wildovou. Ve spolupráci s Městem Železnice se informace o našich činnostech dostávají do rodin díky mobilnímu rozhlasu a Železnickému Zpravodaji, který vychází šestkrát do roka a je doručován do každé domácnosti ve městě i přidružených obcí. Hojně využíváme internet – webové stránky Novin Jičínska, KAM, turistický portál Královéhradeckého kraje, turistický portál Český ráj. Webové stránky muzea se při každé nové akci aktualizují společně s facebookem, který oslovil velkou část střední a mladší generace. Nechybí ani propagace pomocí plakátů a letáků, jak na místních plakátovacích plochách, tak i v okolních obcích.

Badatelské služby

Každým rokem se na nás obrací veřejnost s badatelskými dotazy na téma – domy v Železnici a okolí, kostel, konkrétní jména různých rodáků (řemeslníků, malířů atd.).

Obracejí se na nás i různé instituce s žádostí o badatelské služby. Např. pořizování skenů pro obec Kyje, žádost o zaslání historických pramenů města Železnice pro zpracování bakalářské práce nebo fotografie exponátů pro zámek v Lomnici nad Popelkou, aj.

Vlastní badatelská činnost

Připravujeme místopis pro město Železnici. Bádání v našem archívu, Okresním archívu v Jičíně, Oblastní archív v Zámrsku a Praze. Katastrální úřad Jičín. Řešitel – Simona Hrabalová

Spolupráce s jinými organizacemi

V letošním roce jsme navázali spolupráci s Libereckým krajem, kde jsme se přihlásili do programu Dny lidové architektura Libereckého kraje konané 23. a 24.7. Vzhledem k tomu, že tato akce byla velmi úspěšná, přihlásili jsme se i na příští rok.

Od letošního roku jsme také přihlášení do cyklistické soutěže Křížem krážem létem – Cyklopecky Východních Čech 2022.

Zúčastnili jsme se workshopu na zámku v Lomnici nad Popelkou, kde přednesla paní Simona Hrabalová odbornou přednášku o pěstování a zpracování lnu a názorně předvedla předení na kolovratu.

Muzeum již několik let spolupracuje s místním podnikatelem panem Radkem Řehákem pořádající různé kulturní aktivity pro veřejnost v kavárně Café Terasy na vinici v Železnici. Je jedním z pořadatelů a hlavně zakladatelů festivalu Triangl v Železnici. Jedná se o celodenní akci na třech krásných místech v Železnici – nádvoří muzea, vinice nad kavárnou a kostel sv. Jiljí.

Spolupracujeme s Římskokatolickou farností v Železnici.

S Okresním archívem Jičín.

Spolupráce se Střední školou cestovního ruchu v Lomnici nad Popelkou, studenti k nám chodí na praxi.

Spolupráce se Sdružením Český ráj Turnov na projektu Za pověstmi Českého ráje. Muzeum je jedno z výletních míst v Cestovníčce, kdy při zakoupení vstupenky získá návštěvník razítko skřítky.

Spolupráce se Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Hlavně v propagaci muzea.

Spolupráce s městským muzeem ve Dvoře Králové – zapůjčení cechovních pohřebních štítů.

Spolupráce s muzeem v Hradci Králové při zápůjčkách exponátů pro výstavní účely.

Vzdělávací činnost

Účast na konferencích v rámci sdružení SHMSCM nebo AMG ČR – účast Simona Hrabalová.

Simona Hrabalová – úspěšné absolvování základního kurzu Školy muzejní propedeutiky v Praze. Absolventka získala základní přehled o co nejširší škále problematiky muzejní profese v podmínkách ČR a v kontextu současných trendů evropského muzejnictví.

2018 – oprava roubené chalupy č. p. 94

K opravě roubené chalupy došlo v srpnu 2018. Celková částka rekonstrukce byla 897 315,- Kč, z toho dotace z KHK činila 315 000,-Kč, rozdíl byl uhrazen z rozpočtu města.

2019 – archeologie vitríny

Z dotačního programu Královéhradeckého kraje - Kultura a památková péče – Podpora činností muzeí a galerií jsme získali částku 72 000,- Kč na zakoupení vitrín do nově zřízené expozice Archeologie, rozdíl byl uhrazen z rozpočtu města.

2020 – restaurování pohřebních štítů

Z dotačního fondu Královéhradeckého kraje Kultura a památková péče – Podpora muzeí a galerií jsme získali finanční podporu ve výši 93 000,- Kč na restaurování cechovních pohřebních štítů z konce 18. a počátku 19. století. Celková částka restaurátorské činnosti byla 153 870 Kč, rozdíl byl uhrazen z rozpočtu města.

2021 – restaurování cechovní korouhve cechu tkalcovského

Z dotačního fondu Královéhradeckého kraje - Podpora činnosti a vybavení muzeí a galerií v Královéhradeckém kraji jsme získali částku 76 000,- Kč na restaurování korouhve cechu tkalcovského a mezulánického počátek 19. století. Celková částka restaurátorské činnosti byla 121 555,- Kč, rozdíl 45 555,- Kč byl uhrazen z rozpočtu města.

2021 – restaurování cechovní korouhve cechu ševcovského

Letos byla podána žádost na dotaci z fondu Královéhradeckého kraje - Podpora činnosti a vybavení muzeí a galerií v Královéhradeckém kraji na restaurování korouhve cechu ševcovského.

VI. Ekonomická část

Fyzický počet zaměstnanců 2

Hrabalová Simona

správce sbírky Vlastivědného muzea v Železnici, edukační činnost, průvodkyně

6 hodinový úvazek

Aranka Novotná

galeristka Galerie T. F. Šimona, průvodkyně

5 hodinový úvazek

Veškeré účetní úkony provádí zřizovatel - Město Železnice, Náměstí Svobody č. 1, 507 13 Železnice

Příjmy muzea za rok 2022 celkem:	69 000	Kč
---	--------	----

Z toho dotace:	76 000	Kč
-----------------------	--------	----

Výdaje za rok 2022 celkem:	860 000	Kč
-----------------------------------	---------	----

Z toho náklady na restaurování:	121 000	Kč
--	---------	----

Počet dnů, kdy bylo muzeum otevřeno pro veřejnost	236
---	-----

Počet dnů, kdy bylo muzeum zavřené, ale na zazvonění byl muzejní pracovník k dispozici	53
--	----

Počet dnů, kdy byl vstup do muzea zdarma nebo dobrovolný	10
--	----

Návštěvnost webových stránek - https://muzeumzeleznice.webk.cz/	2 393
--	-------

Návštěvnost webových stránek - https://stopy-starych-casu4.webnode.cz/	13 704
--	--------

Sledovanost https://www.facebook.com/muzeumzeleznice/	26 412
---	--------

Dokument na YouTube - 100 let muzea 1917 – 2017	310
---	-----

Počet návštěvníků muzea celkem za rok 2022	2 363
--	-------

VII. Evidence

Sbírková evidence je dvoustupňová – chronologická a systematická. Evidenční záznamy v chronologické evidenci jsou uloženy odděleně od záznamů v systematické evidenci.

Zápůjčky jiným organizacím

Předměty zapůjčeny od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2023 (12. 11. 2018 byla smlouva prodloužena na dalších 5 let) do věznice Valdice – ČR Vězeňská služba ČR – Věznice Valdice zast. ředitelem plk. Mgr. Jiřím Machem.

Vrata od Kartuziánského kláštera (2 křídla)	R 81/1 až 81/2	1/08	2 ks
Dřevěná jednokřídllová vrata s obloukem	R 82	102/08	1ks
Obraz – Poslední večeře Páně	O 139	92/89	1ks
Obraz – Uzdravení dcery Jairovy	O 138	90/89	1ks
Místní radnice si zapůjčila obraz s rámem od 24. 5. 2021 do 31. 12. 2026			
Obraz s rámem	O 149/1 až 149/2	91/89	2 ks

Výpůjčky

Regionální muzeum a galerie v Jičíně, smlouva o výpůjčce č. 6/2017 vypůjčeno:

Od 31. 12. 2021 – 31. 12. 2026 (v prosinci byla prodloužena na dalších 5 let) tyto předměty:

Školní lavice pro dva žáky 1ks	MGI/002-05-10/199002	
Lavice pro výuku jednoho dítěte 1ks	MGE/002-05-10/200002	E290/VII

Drahokam – RNDr. Luboš Hromádka smlouva o zápůjčce ze dne 11. 5. 2022

Zapůjčeno 31 ks polodrahokamů na výstavu v našem muzeu od května do září 2022

Městské muzeum a galerie Lomnice nad Popelkou – smlouva o zápůjčce ze dne 10. 4. 2022

Zapůjčeno 20 ks polodrahokamů ze své sbírky pro výstavu v našem muzeu od května do září 2022

VII. Ochrana sbírek a konzervování

Konzervování

V průběhu roku probíhá pravidelná kontrola klimatických podmínek v prostorách stálých expozic, depozitářů a archívu. Dochází k pravidelnému úklidu těchto všech prostor. Sledován je stav předmětů v expozicích i v depozitáři. V případě napadení škůdců, sbírky ošetříme, popřípadě se zavolá profesionální firma k desincekci a deratizaci.

Vzhledem k probíhající rekonstrukci zadního traktu budovy muzea, jsou čtyři expozice dočasně uzavřeny. Jedná se o expozici Bitva 1866, Cechy v Železnici (některé předměty zatím budou od ledna do května 2023 zapůjčeny do Městského muzea ve Dvoře Králové pro připravovanou výstavu), Lidové bydlení a Akadem. malíř Tavík František Šimon. V roce 2020 jsme požádali o dotaci z dotačního programu Královéhradeckého kraje – Podpora činnosti muzeí a galerií na restaurátorský záměr na 7 kusů vzácných cechovních pohřebních štítů. Cena restaurátorského záměru byla 153 870,- Kč získaná podpora 93 000,- Kč. Rozdíl byl uhrazen z rozpočtu města.

Před

Po

V roce 2021 jsme nechali zrestaurovat korouhev cechu tkalcovského a mezulánického za finanční podpory z dotačního fondu Královéhradeckého kraje Kultura a památková péče – Podpora muzeí a galerií částku 76 000,- Kč. Celková částka restaurátorské činnosti byla 121 555,- Kč, rozdíl 45 555,- Kč byl uhrazen z rozpočtu města.

Před

Po

Před

Po

Ochrana sbírek

Objekt muzea je chráněn elektronickým zabezpečovacím systémem firmy VIDOCQ s.r.o. Elektronický zabezpečovací systém byl v roce 2018 rozšířen do expozic paleontologie a školní třídy. Pravidelně je kontrolován techniky firmy JIMI CZ. Po celkové rekonstrukci budovy muzea, která se plánuje na rok 2023, bude celý bezpečnostní systém zmodernizován a rozšířen.

Oprava muzejní budovy č. p. 181

V roce 2021 byla provedena první etapa statického zajištění budovy muzea, která je nemovitou kulturní památkou. V první etapě se podchytily a zesílily základy obvodové zdi i základy pilířů arkád, provedlo se odkanalizování okapních svodů a byla opravena střecha hospodářského křídla, která byla v téměř havarijním stavu. Uvedené práce měly hodnotu 3 292 791 Kč, z toho dotace od Královéhradeckého kraje činila 425 tis Kč a z Programu regenerace MPZ od Ministerstva kultury ČR 441 tis. Kč. V roce 2022 se pokračuje v druhé etapě statického zajištění budovy muzea.

VIII. Závěr

V roce 2022 budeme opět pokračovat v evidenci starého sbírkového fondu do nového evidenčního softwaru NESTOS a následně do CESu. Hlavním cílem muzejní činnosti je prezentace našich sbírek a neustálé připomínání naší historie široké veřejnosti a to již od těch nejmenších. Nadále sběrem nebo koupí rozšiřujeme naši sbírku.

Pokud se podaří získat dotaci z dotačního programu Královéhradeckého kraje – Kultura a památková péče – Podpora činností muzeí a galerií, může se restaurovat další cechovní předmět a tím je cechovní korouhev cechu ševcovského. Prapor (korouhev) po zrestaurování bude vystaven v nové expozici Cechy v Železnici. Do expozice přibudou předměty, dosud uložené v depozitářích muzea. Například cechovní skříň s původním zápisem z roku 1768 nebo kovové zdobené cechovní kříže se jmény prvních a druhých cechmistrů nebo ojedinělý cechovní domovní oltář cechu tkalcovského (rozměr 3 m x 3 m) a jiné předměty uložené v depozitáři, které dosud nebyly veřejně vystaveny.

V roce 2023 se bude pokračovat v rekonstrukci budovy muzea. Je vyhotoven stavebně historický průzkum budovy, naskenovaná 3D projektová dokumentace.

Pokračovat budeme v prezentační a publikační činnosti. Získávat nové kontakty pro zviditelnění muzea a galerie. Příštím rokem by mohla být dokončena publikace místopisu města Železnice. Muzeum budeme nadále spravovat minimálně tak jako doposud, snažit se modernizovat nejen stálé expozice, ale i ostatní prostory, které jsou součástí muzea. Získávat, shromažďovat, trvale uchovávat sbírky našeho regionu pro další generace a důstojně je prezentovat. Jelikož naše instituce má funkci vzdělávací, budeme pokračovat ve vytváření dalších edukačních programů, jak pro děti, tak i pro širokou veřejnost.

Plán na rok 2023 - připravujeme zatím pět výstav – počátkem roku bude probíhat ještě vánoční výstava. Další bude s velikonoční tematikou – kraslice různých technik a texty popisující velikonoční svátky. Výstavy většinou volíme tak, aby se měnily různé výtvarné a umělecké techniky, zařazujeme i staré tradice a zvyky. Vystavují místní umělci i umělci z ostatních částí naší republiky. Můžeme se těšit na obrazy, předměty vyřezávané ze dřeva, vytesané z kamene nebo vyrobené z kůže. V únoru organizujeme ve spolupráci s kavárnou Kafe Pod Vinicí ze Železnice Masopustní průvod se zakončením porážky kobyly u nás na nádvoří muzea. Koncem srpna pořádáme folkový celodenní festival Triangl V. ročník.

Další tradiční akce, které se budou konat v tomto roce - Muzejní den, Muzejní noc, Den lidové architektury, koncem roku Zahájení adventu v Železnici, Vánoce v muzeu s možností připálení Betlémského světla.

Také nás čeká několik novinek, budeme rozšiřovat otevírací dobu. Během zimních měsíců bude rozšířena otevírací doba o úterý. Od května do konce roku 2023 se Vlastivědné muzeum a galerie v Železnici zapojuje do krajské akce „STŘEDA VOLÁ DO MUZEA!“: 1. středu v měsíci vstupné do muzea volné.

Vypracovala: Simona Hrabalová, správce sbírky,
Vlastivědné muzeum a galerie v Železnici